

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea art.14 din Legea nr.370/2023 privind drepturile copilului (alimentația gratuită a copiilor) (nr.215 din 03.07.2024)

În conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și ale art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, examinând proiectul de lege menționat în titlu, Direcția generală juridică expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel în concordanță cu prevederile art. 66 și art.72 din Constituție.

3. Potrivit notei informative, proiectul de lege are drept scop asigurarea drepturilor egale tuturor copiilor pe durata învățământului general. Prin urmare, se propune alimentarea gratuită a tuturor copiilor care sunt încadrați în instituțiile de învățământ general.

4. Reieșind din faptul că implementarea proiectului necesită cheltuieli financiare suplimentare, reținem asupra respectării prevederilor conținute în art.131 alin.(4) din Constituție, care consacră obligativitatea existenței acceptului prealabil al Guvernului în privința propunerilor legislative care implică majorarea sau reducerea cheltuielilor, veniturilor sau împrumuturilor drept o condiție imperativă, de la care nu poate deroga legislativul. Nerespectarea acestui aspect în procesul legislativ, constituie o

încălcarea a procedurii stabilite de Constituție în materie de legiferare în domeniul bugetar. Așadar, întru respectarea prevederilor menționate, ale art.58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, precum și a Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, proiectul de lege va putea fi adoptat doar în condițiile în care va fi acceptat de Guvern.

În aceeași ordine de idei, reținem și prevederile art. 17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, care expres stabilește că pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.

Subsecvent, menționăm că conform prevederilor art.32 alin.(1) și (3) din Legea nr.100/2017, proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, urma a fi transmis spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avize în acest sens.

5. Sub aspectul coerenței și concordanței proiectului de lege atragem atenția că, nota informativă nu conține referințe în partea ce ține de modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, dar art.63 alin.(4) din Legea nr.100/2017 reglementează că: *dacă adoptarea, aprobarea sau emiterea unui act normativ presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, modificările respective se includ, în ordine cronologică, într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, care se prezintă împreună cu proiectul actului normativ de bază sau se includ în dispozițiile tranzitorii ale actului normativ de bază.*

6. Cu scop de informare, menționăm că la 26 aprilie 2024 Parlamentul a adoptat Legea nr. 108/2024 pentru modificarea unor acte normative, în sensul alimentării gratuite a elevilor, dar și a creării condițiilor de alimentare a acestora în instituțiile de învățământ. Această Lege a intrat în vigoare la 17.06.2024 și potrivit Art.III, Guvernul, în termen de două luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, urma să elaboreze și să aprobe actele normative necesare pentru implementarea acesteia, unde se vor conține lista categoriilor de beneficiari și criteriile ce urmează a fi întrunite de către instituțiile de învățământ care vor putea presta servicii de alimentație a copiilor.

II. Privitor la conținutul proiectului de lege și respectarea normelor de tehnică legislativă

Cu referire la aspectul tehnico-legislativ, reținem necesitatea redactării textului proiectului prin prisma prevederilor art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, potrivit cărora *textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română (...) cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.*

Astfel,

- în denumirea proiectului actului normativ, abrevierea "art.14" se va substitui cu cuvintele „*articolul 14*”;

- cu privire la expresia „*ciclu de învățământ general obligatoriu*”, utilizată în conținutul literei a¹) din proiect, relevăm că art.13 alin.(1) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 dispune că „*învățământul obligatoriu începe cu grupa pregătitoare din învățământul preșcolar și se finalizează cu învățământul gimnazial*”. În acest sens, pentru a fi în corespundere cu prevederile art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017, propunem ca dispoziția Articolului 1 să fie prezentată în următoarea formulă:

„**Art.I.** – La articolul 14 din Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr.488–491, art.864), alineatul (2) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

"a¹) asigură alimentație gratuită copiilor din instituțiile publice de învățământ general obligatoriu;"

- la Articolul 2 și Articolul 3, menționăm că potrivit prevederilor art.47 alin.(1) din Legea nr.100/2017 „*dispozițiile finale cuprind momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ*”. Prin urmare, se recomandă ca prevederile propuse pentru Art.2 și Art.3 din proiectul de lege să fie comasate într-un singur articol, care va conține două alineate: primul va dispune - momentul intrării în vigoare, iar al doilea - măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ.

Asupra oportunității adoptării proiectului de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședință plenară, cu luarea în considerare a sugestiilor prezentului aviz.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală